

ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИЙ НАГЛЯД ЗА СТИЧНИМИ ВОДАМИ В УКРАЇНІ

Аналітична довідка, січень 2026

Епідеміологічний нагляд за вмістом вірусів SARS-CoV-2 та грипу в господарсько-побутових стічних водах здійснюється у 22 областях України (за винятком Донецької та Луганської областей) та місті Києві.

На початку 2026 року проведено перегляд кількості та розміщення точок відбору зразків, за результатами якого визначено 60 точок відбору (рис. 1). У середньому це становить 2–3 точки на регіон, з урахуванням епідеміологічної доцільності, чисельності охопленого населення та наявних інфраструктурних можливостей.

Відбір зразків стічних вод здійснюється переважно двічі на тиждень (у понеділок та четвер) з дотриманням сталого часового інтервалу, що забезпечує порівнюваність результатів. В окремих областях (Київська, Кіровоградська, Львівська, Миколаївська, Полтавська) відбір проводиться один раз на тиждень, у Херсонській області - один раз на два тижні, що зумовлено обмеженими логістичними та безпековими можливостями.

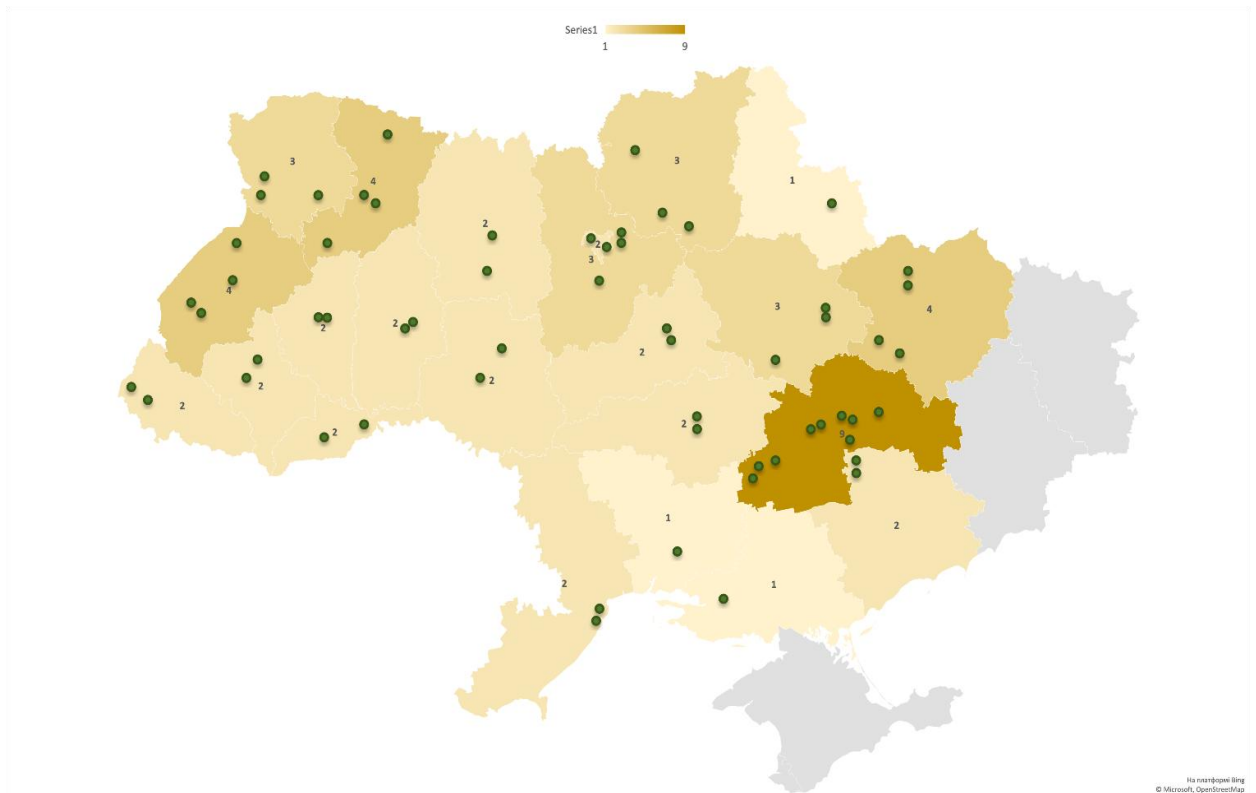

Рисунок 1. Точки відбору проб стічних вод в Україні, N=60, 2026

РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ СТИЧНИХ ВОД

У період з 1 липня 2024 року по 1 лютого 2026 року в Україні здійснювався паралельний епідеміологічний нагляд за захворюваністю на COVID-19 та циркуляцією вірусу SARS-CoV-2 у господарсько-побутових стічних водах. Результати нагляду свідчать про випереджувальний характер сигналів в окремі періоди, отриманих за даними досліджень стічних вод: зростання частки позитивних зразків та концентрації вірусу фіксувалося на 1–2 тижні раніше порівняно з динамікою офіційно зареєстрованих випадків захворювання (рис. 2).

Зокрема, у липні-серпні 2024 року кількість зареєстрованих випадків COVID-19 зросла з 292 до понад 16 000, тоді як кількість позитивних зразків стічних вод - з 43 до 133, із досягненням пікових значень на 34–36 тижнях року.

Аналогічна тенденція спостерігалася у липні–вересні 2025 року: кількість випадків захворювання збільшилася з 145 до майже 15 000, а кількість позитивних лабораторних знахідок у стічних водах - з 37 до 105, з піком на 36–37 тижнях року.

Особливо показовим було зростання концентрації вірусу SARS-CoV-2 у стічних водах до 72 210,35 копій/мл на 100 тис. населення на 36-му тижні 2025 року, яке передувало піку клінічно підтверджених випадків (37-й тиждень) та підтверджувало доцільність використання цього показника як тригера для раннього реагування (рис. 3). Подальше підвищення концентрації вірусу до 15 504,9 копій/мл на 39-му тижні минулого року на тлі зниження кількості офіційно зареєстрованих випадків імовірно свідчило про латентну циркуляцію вірусу в популяції, зниження рівня тестування або потенційний недооблік випадків.

Зазначена динаміка відповідала типовій епідемічній хвилі: період низьких значень → різкий піковий сигнал → спад → вторинне підвищення показників наприкінці аналізованого періоду.

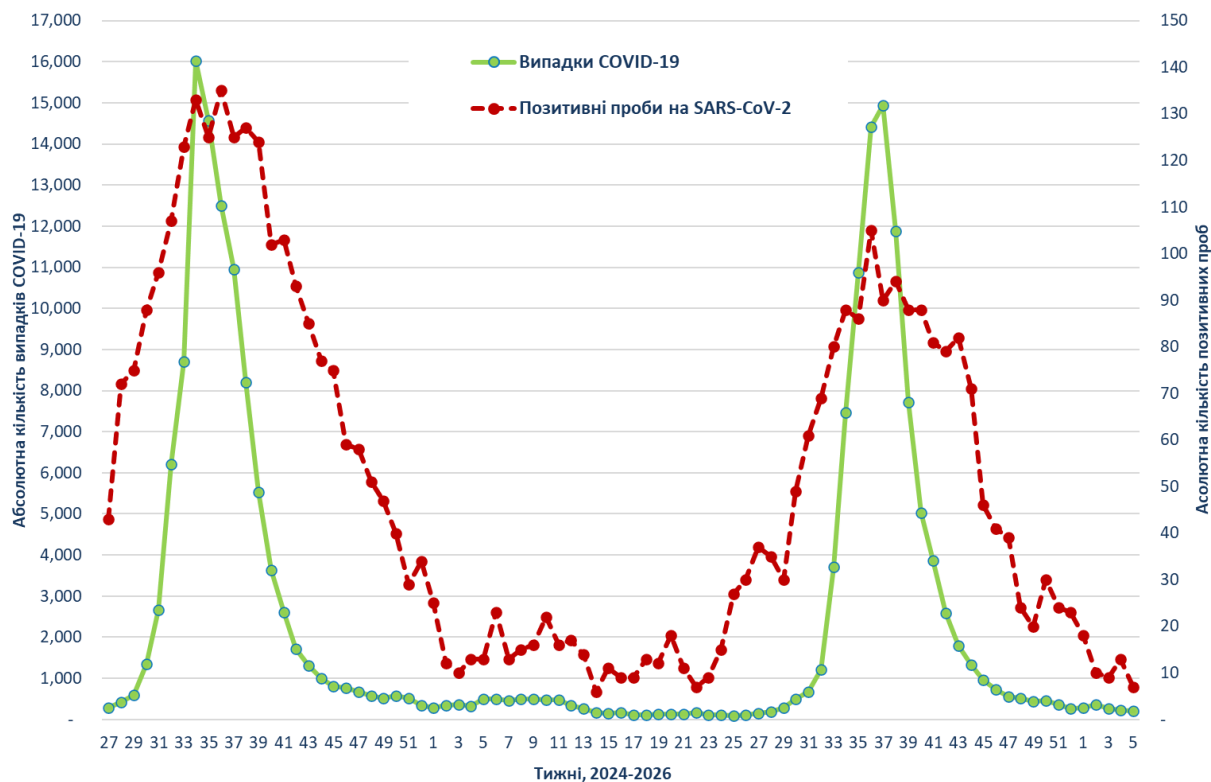

Рисунок 2. Динаміка реєстрації випадків COVID-19 та результатів виявлення SARS-CoV-2 у пробах стічних вод, Україна, тижні 2024-2026 років

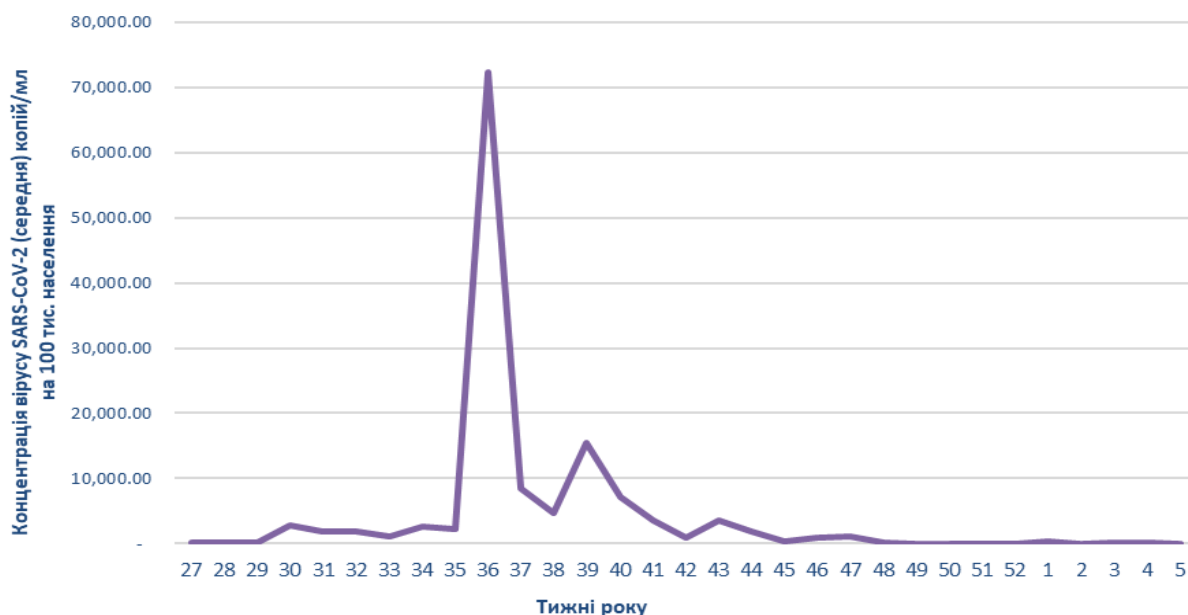

Рисунок 3. Динаміка концентрації вірусу SARS-CoV-2 (середня) у стічних водах, Україна, 27 тиждень 2025 року - 5 тиждень 2026 року

Основні підсумки за січень 2026 року. У січні 2026 року загалом було відібрано 463 проби стічних вод у 22 областях та м. Київ.

Найбільше проб відібрано в Дніпропетровській (81), Рівненській (36) та Харківській (36) областях, найменше - в Херсонській (2) та Миколаївській (3) (рис. 4).

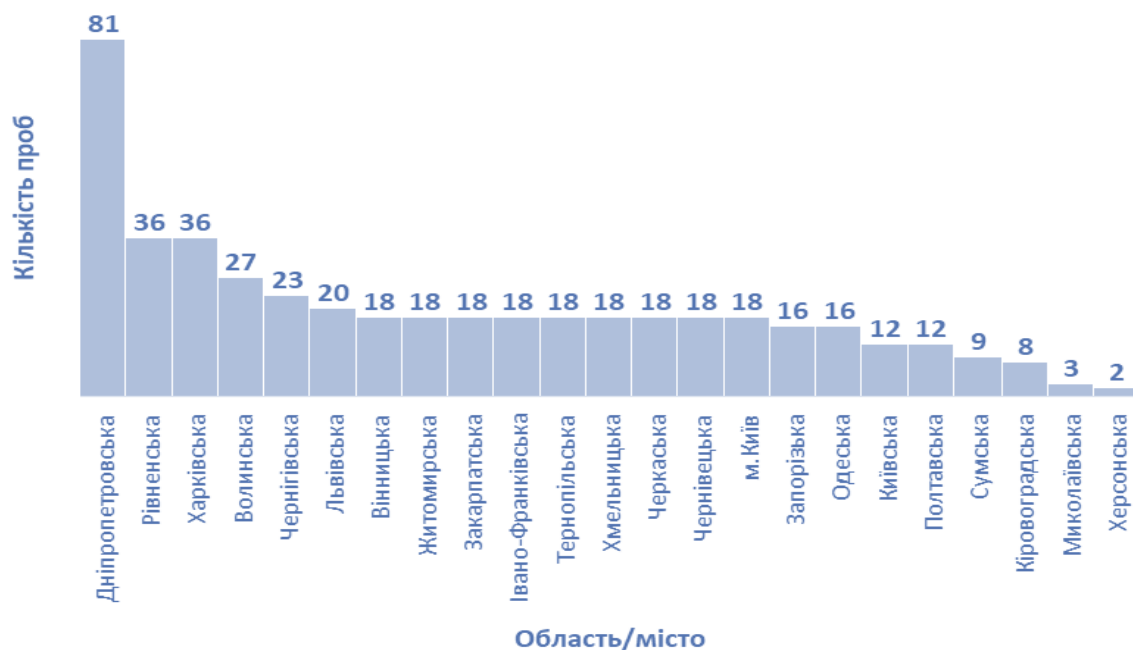

Рисунок 4. Кількість відібраних проб стічних вод у розрізі регіонів України, січень 2026 року

Позитивні результати на вірус SARS-CoV-2 зафіксовані в 12 областях та м. Київ. Найбільшу кількість позитивних проб виявлено у Львівській (16), Харківській (6) областях (рис. 5).

Питома вага позитивних проб на SARS-CoV-2 серед відібраних склала 9,3% (43 проби), та у порівнянні з груднем позитивних проб виявлено на 57,4% менше (43 у січні проти 101 у грудні).

У січні щотижня кількість позитивних проб зменшувалась: від 18 проб за 1 тиждень до 7 за 5 тиждень року, в середньому за тиждень - 11,4 проби.

Щодо вірусів грипу А/В, у січні було виявлено 28 позитивних результатів у зразках господарсько-побутових стічних вод у 8 областях України: Волинській (1), Житомирській (1), Львівській (3), Сумській (4), Тернопільській (1), Хмельницькій (8), Черкаській (7) та Чернігівській (2) областях (рис. 6). Питома вага позитивних зразків на наявність вірусів грипу А/В від загальної кількості відібраних проб становила 6%, що свідчить про наявну, але помірну інтенсивність циркуляції вірусів грипу в досліджуваний період.

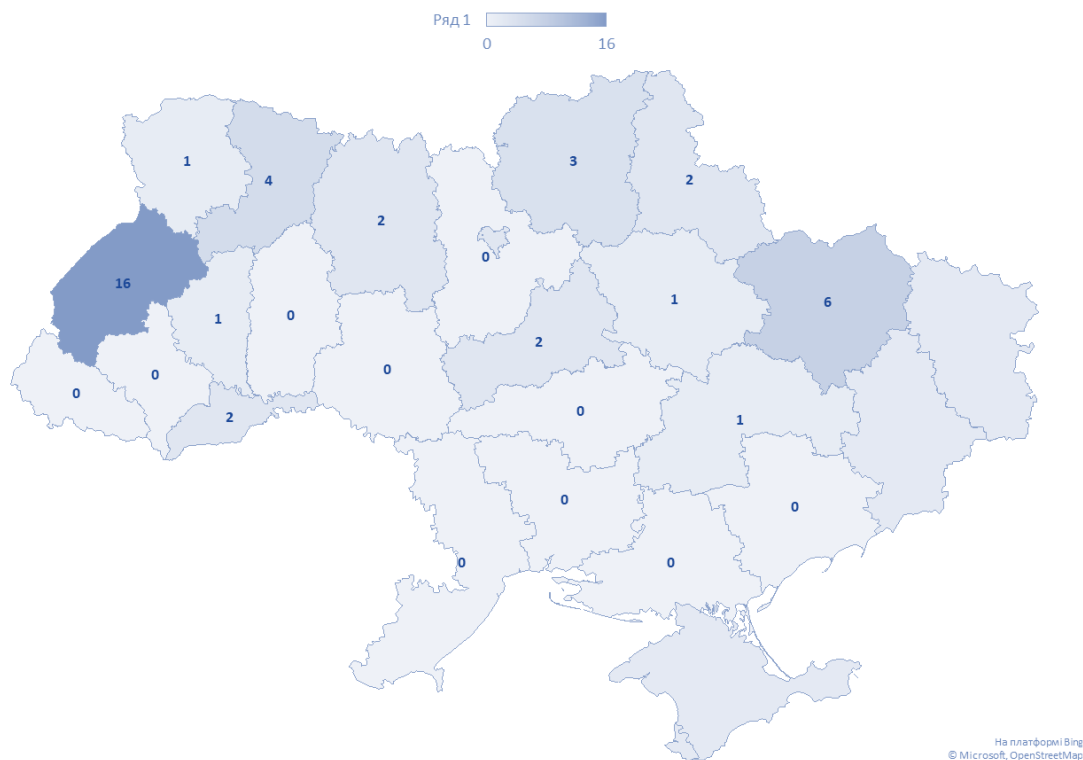

Рисунок 5. Позитивні проби на наявність вірусу SARS-CoV-2 у розрізі регіонів України, січень 2026 року

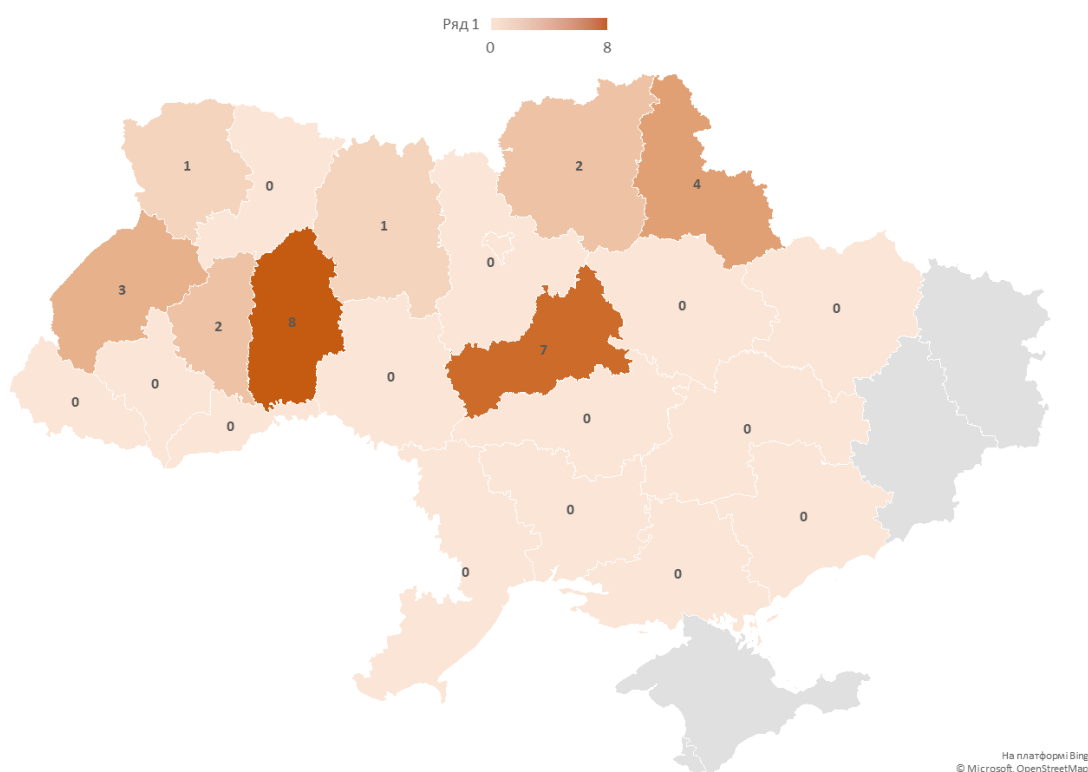

Рисунок 6. Позитивні проби на наявність вірусів грипу А/В у розрізі регіонів України, січень 2026 року

Зміни динаміки результативності лабораторного тестування у межах епідеміологічного нагляду за стічними водами характеризувалися наступними тенденціями.

У січні 2026 року позитивні результати на наявність SARS-CoV-2 були зафіксовані у 12 областях та місті Києві, тоді як у грудні 2025 року - у 14 областях та місті Києві.

Порівняно з груднем 2025 року, загальна кількість позитивних проб на SARS-CoV-2 зменшилася на 57,4% - з 101 у грудні до 43 у січні. Відповідно, питома вага позитивних проб серед усіх відібраних зразків знизилася з 19,5% до 9,3%;

Водночас у двох областях - Волинській та Харківській - у січні зафіксовано зростання кількості позитивних проб на SARS-CoV-2 (відповідно на 1 та 6 зразків);

У 12 областях (Дніпропетровській, Житомирській, Закарпатській, Івано-Франківській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Херсонській, Черкаській, Чернівецькій, Чернігівській) та м. Києві спостерігалось зменшення кількості позитивних проб на SARS-CoV-2.

Стабільний рівень результативності тестування (без змін у кількості позитивних проб) зберігався у Вінницькій, Запорізькій, Київській, Кіровоградській, Львівській, Миколаївській, Тернопільській та Хмельницькій областях (рис. 8).

Аналіз тижневої динаміки у 2025-2026 роках показав, що в період з липня до початку вересня 2025 року (27-36 тижні) відбувалося стале щотижневе зростання кількості позитивних проб на SARS-CoV-2 - з 30 до 105. Натомість з листопада 2025 року (45-й тиждень) до кінця січня 2026 року (5-й тиждень) спостерігалось поступове зниження цього показника - до 7 позитивних проб (рис. 9).

Щодо вірусів грипу А/В, у січні виявлено 28 позитивних результатів у 8 областях, що у порівнянні з груднем 2025 року (10 позитивних результатів у 6 областях) свідчить про зростання у 2,8 раза (рис. 10). Відповідно, питома вага позитивних проб на грип А/В серед усіх відібраних зразків збільшилася з 1,9% у грудні до 6,0% у січні.

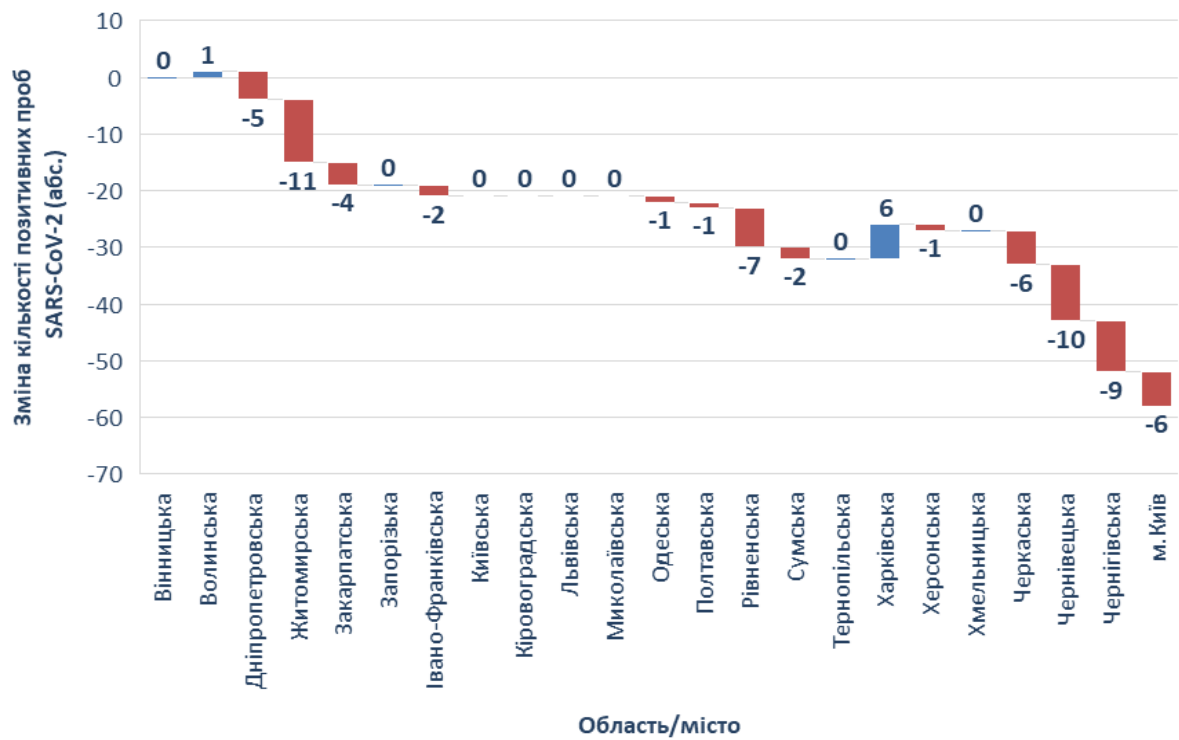

Рисунок 8. Динаміка позитивних проб на вірус SARS-CoV-2 у розрізі регіонів між січнем 2026 року і груднем 2025 року

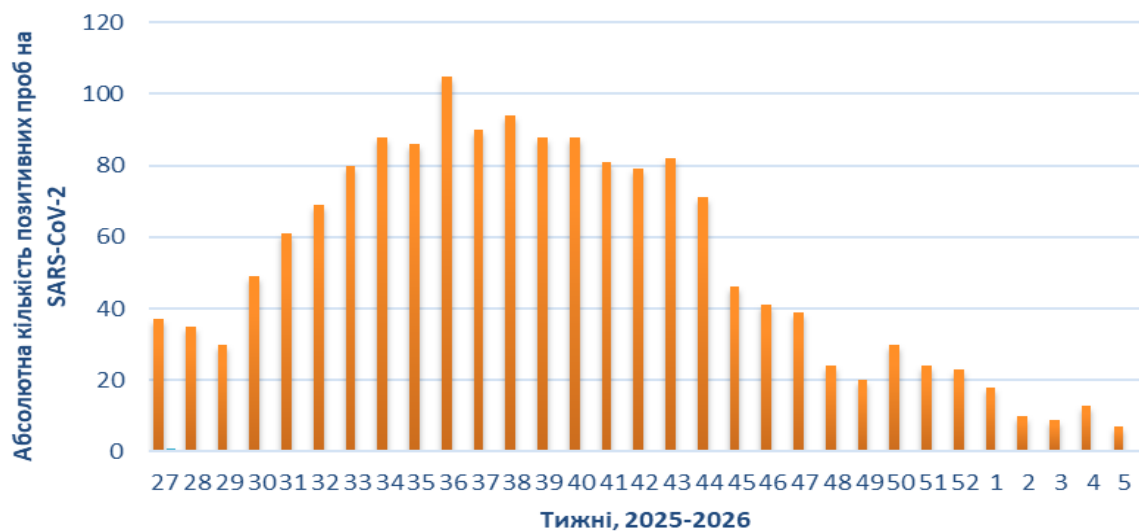

Рисунок 9. Щотижнева динаміка позитивних проб на вірус SARS-CoV-2 у липні 2025 року – січні 2026 року

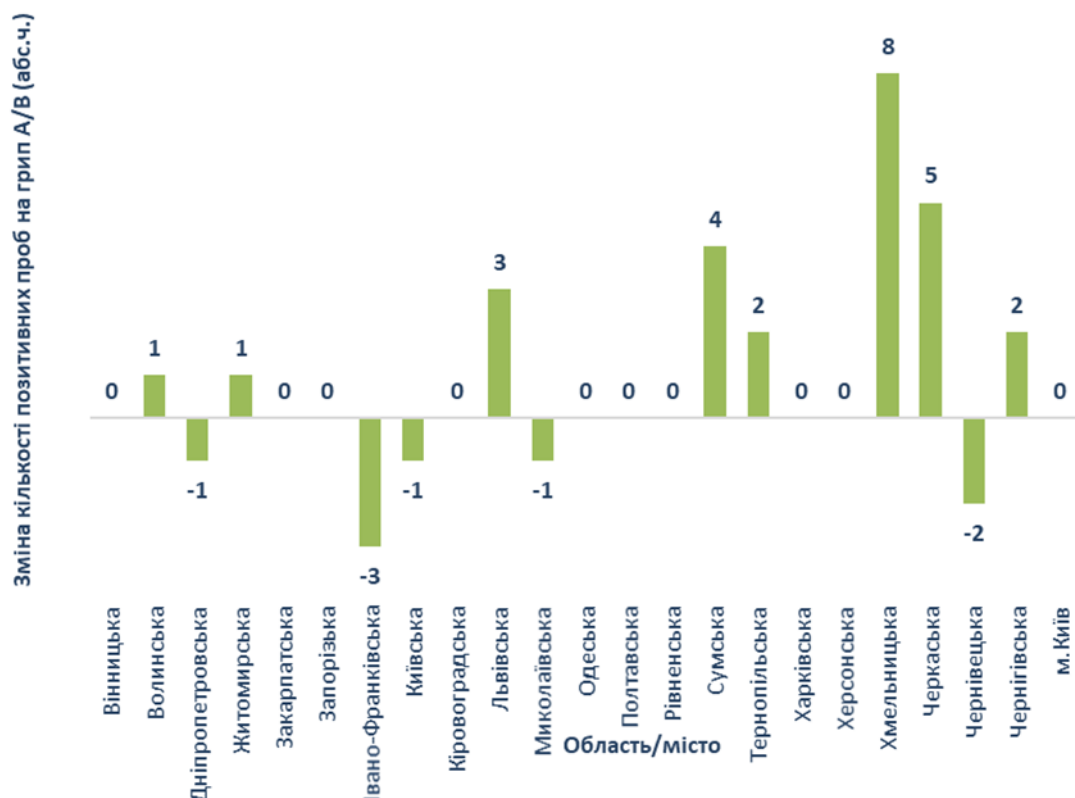

Рисунок 10. Динаміка позитивних проб на віруси грипу А/В у розрізі регіонів між січнем 2026 року і груднем 2025 року

Результати аналізу проб стічних вод в розрізі регіонів України за січень 2026 року наведені в Таблиці 1.

Таблиця 1. Результати аналізу проб стічних вод, Україна, січень 2026 року

Області/місто	Кількість точок відбору	Кількість відібраних проб	Позитивні результати (абсолютна кількість) на:	
			SARS-CoV-2	віруси грипу А/В
Вінницька	2	18	0	0
Волинська	3	27	1	1
Дніпропетровська	9	81	1	0
Житомирська	2	18	2	1
Закарпатська	2	18	0	0
Запорізька	2	16	0	0
Івано-Франківська	2	18	0	0
Київська	3	12	0	0
Кіровоградська	2	8	0	0
Львівська	4	20	16	3
Миколаївська	1	3	0	0
Одеська	2	16	0	0
Полтавська	3	12	1	0

Рівненська	4	36	4	0
Сумська	1	9	2	4
Тернопільська	2	18	1	2
Харківська	4	36	6	0
Херсонська	1	2	0	0
Хмельницька	2	18	0	8
Черкаська	2	18	2	7
Чернівецька	2	18	2	0
Чернігівська	3	23	3	2
м. Київ	2	18	2	0
Україна, всього	60	463	43	28

РЕЗУЛЬТАТИ ГЕНОМНОГО НАГЛЯДУ В ОБ'ЄКТАХ ДОВКІЛЛЯ

За січень 2026 року референс-лабораторією з діагностики ВІЛ/СНІДу, вірусних та особливо небезпечних патогенів ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України» секвеновано 123 зразки стічної води. Отримані дані дали змогу оцінити епідеміологічну ситуацію та визначити різноманіття вірусів, що циркулюють на території України. У досліджених зразках сумарно виявлено 345 патогенів. Географічний розподіл виявлених збудників охоплює зразки з таких областей: Житомирської (60), Хмельницької (51), Черкаської (48), Рівненської (29), Полтавської (25), Чернігівської (19), Тернопільської (17), Миколаївської (8), Одеської (5), Кіровоградської (3), Харківської (3), Закарпатської (1) та м. Київ (76).

У зразках було виявлено широкий спектр вірусів, серед яких найчастіше зустрічалися *Astrovirus* (121), *Polyomavirus* (87), *Adenovirus* (66), *Rotavirus* (35), *Norovirus* (18), *Aichivirus* (6). Поодинокі випадки було зафіксовано для таких збудників, як *Influenza A* (4), *SARS-CoV-2* (4), *Salivirus* (2), *Parechovirus* (1) та *Coxsackievirus* (1).

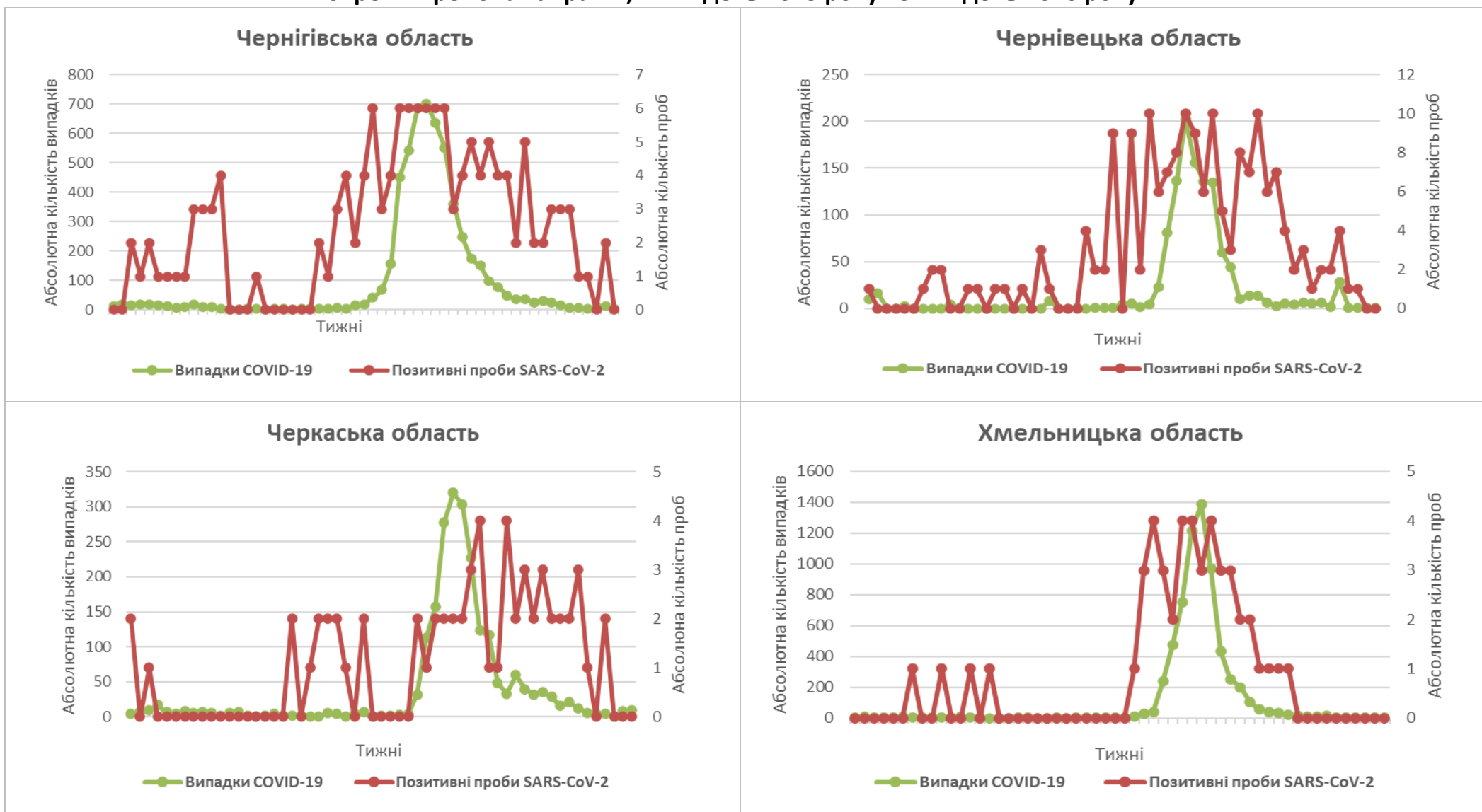

Таблиця 2. Розподіл виявлених вірусів у зразках стічних вод по регіонах України, 01.09.2024 - 01.09.2025

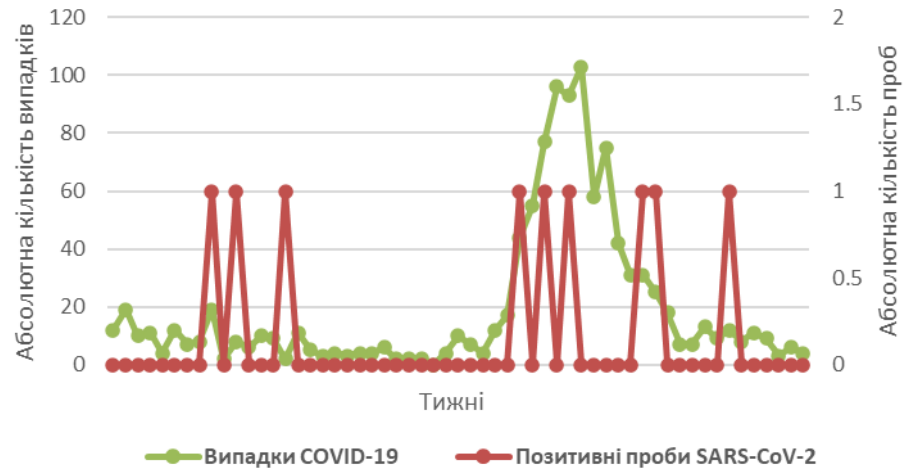
Область, місто	Кількість зразків	Кількість виявлених штамів		з них за окремими вірусами																
			Adenovirus (B1, E4, F)	Aichivirus	Astrovirus	Chikungunya	Coxsackievirus	Seasonal CoV	Influenza A	Influenza B	Metapneumo-virus	Norovirus (GII, GIV)	Parechovirus	Polyomavirus (BK, JC, 6, 7, Merkel cell isolate R17b)	Poliovirus 1	Rotavirus (A, C)	RSV (A, B)	Salivirus	Sapovirus	SARS-CoV-2
Вінницька	49	176	10	9	34			4	3	2		4		37		37		14		22
Волинська	22	63	4	5	11		3		1			6		22	1	5		2		3
Дніпропетровська	44	141	12	4	38				4	1		3		35		22			1	21
Житомирська	101	235	20	2	64				3			15		71		35				25
Закарпатська	9	17		1	1				1			1		10						3
Запорізька	26	94	4		22				2	1		1		35		21				8
Ів.-Франківська	15	20			10									2		4	1			3
Київська	38	131	14	7	35							4		44		26				1
Кіровоградська	18	66	1		16		1		2			4		18		6		2		16
Львівська	38	70		6	13	1	1		12					4	1	4				28
Миколаївська	19	52	3	1	17				1			1		8		8				13
Одеська	10	30	1		9				3					2		7				8
Полтавська	36	110	9	2	31				8			11		8		31		4		6
Рівненська	41	127	5	2	28		1					7		41		23	2	4		14
Сумська	2	12	2		2				1			1		2		2				2
Тернопільська	90	241	3	10	78		2	1	9		2	8		86		22	3	1	2	14
Харківська	30	98	6	2	26	1	2		9	2		4		15		15				16
Херсонська	4	11		1	1				2					3		1				3

Хмельницька	28	101	14	2	25	1			7			5		31		1		1		14
Черкаська	94	261	14	8	82		3	8	18	4		8		36		54		5	3	18
Чернівецька	36	109	2	4	20				3	5				21		22	11	5		16
Чернігівська	84	223	2	6	45				7			17	1	66	1	68			1	9
м. Київ	56	184	13	3	50	1			11			13		35		37				21
Україна, всього	890	2572	139	75	658	4	13	13	107	15	2	113	1	632	3	451	17	38	7	284

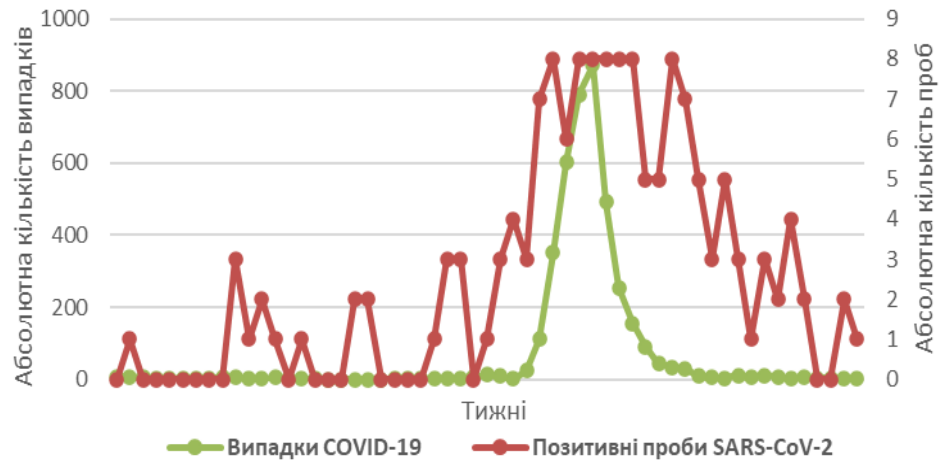
Щотижнева динаміка реєстрації випадків COVID-19 та виявлення SARS-CoV-2 за результатами досліджень проб стічних вод в окремих регіонах України, 1 тиждень 2025 року - 5 тиждень 2026 року

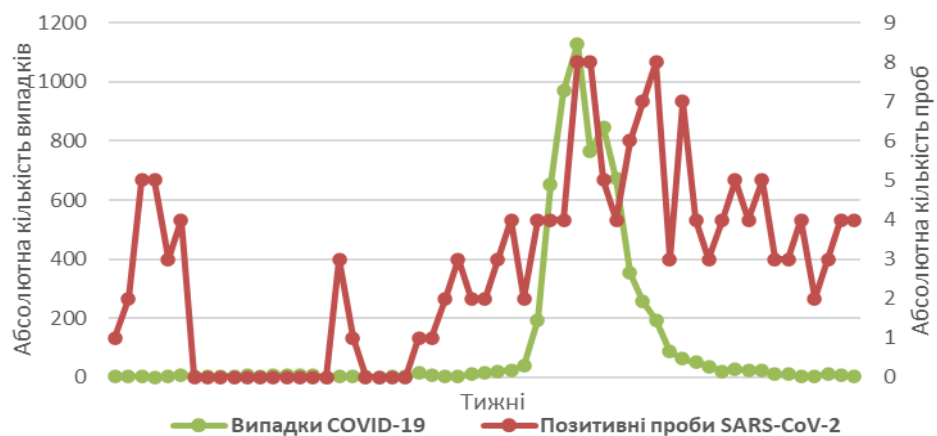
Херсонська область

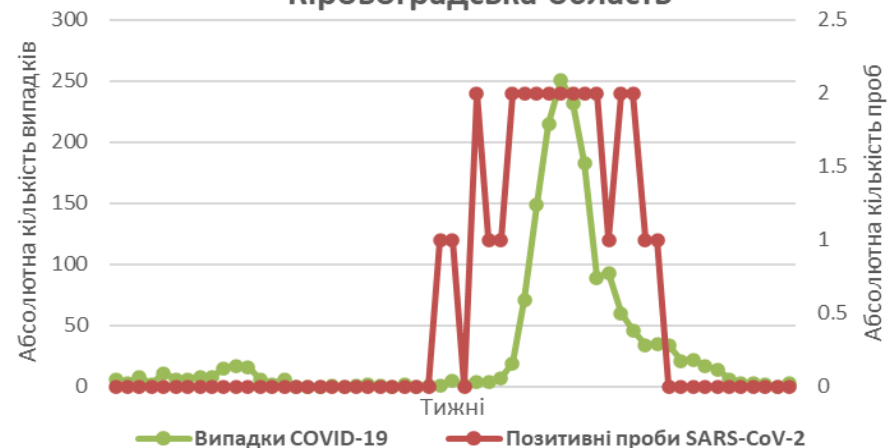
Рівненська область

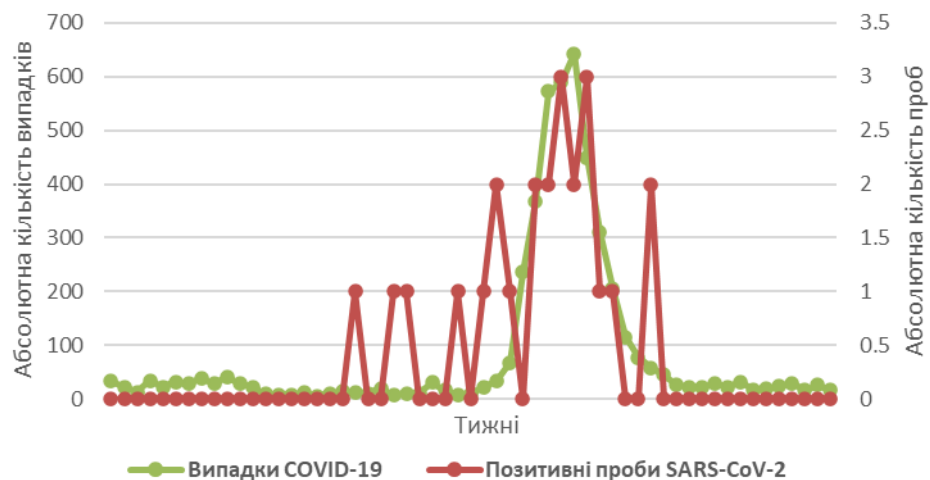
Львівська область

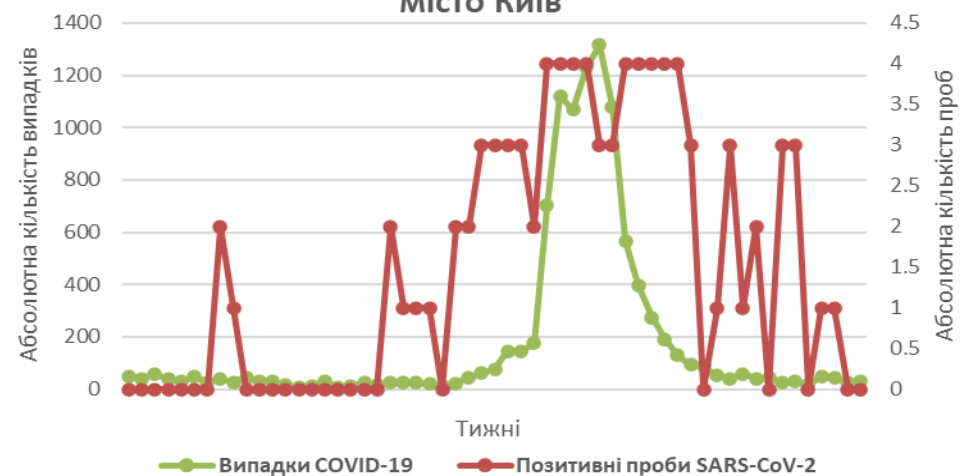
Кіровоградська область

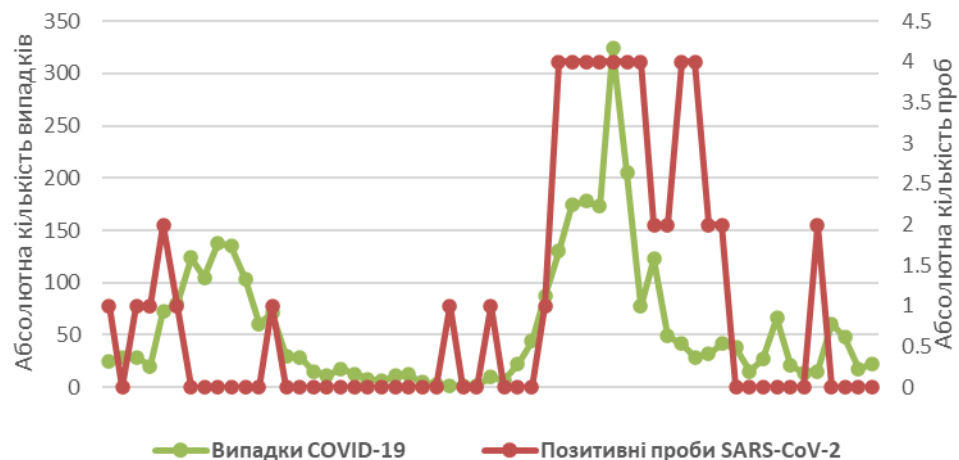
Київська область

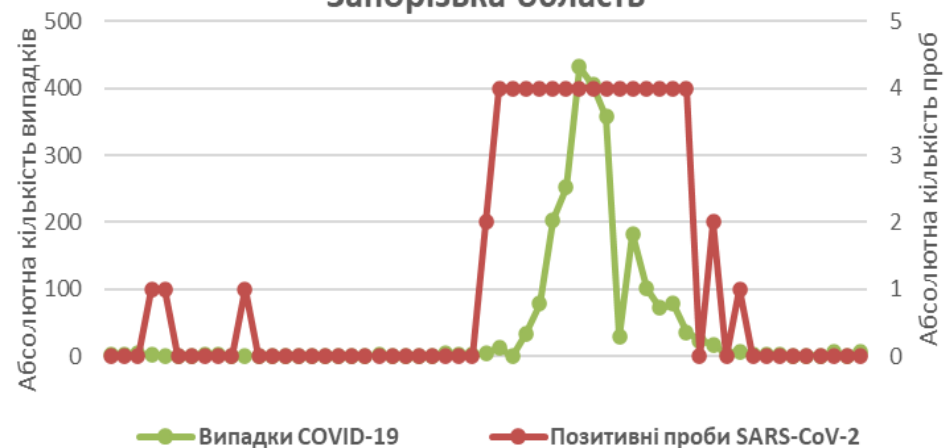
місто Київ

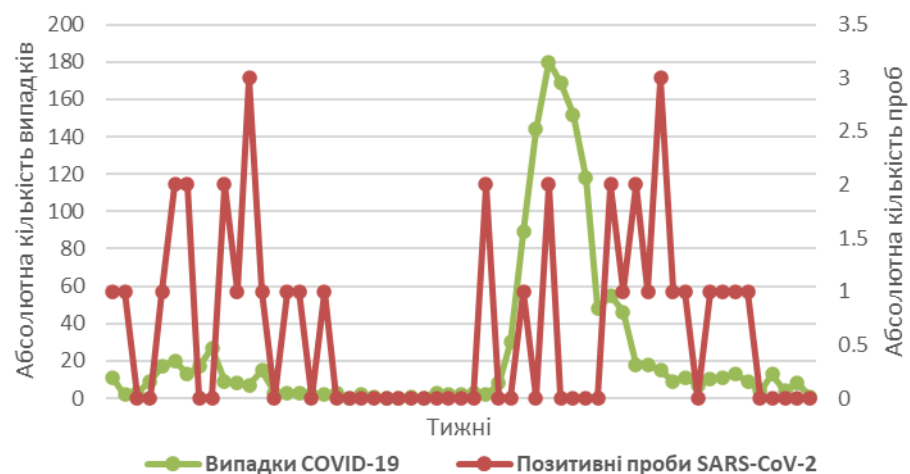
Івано-Франківська область

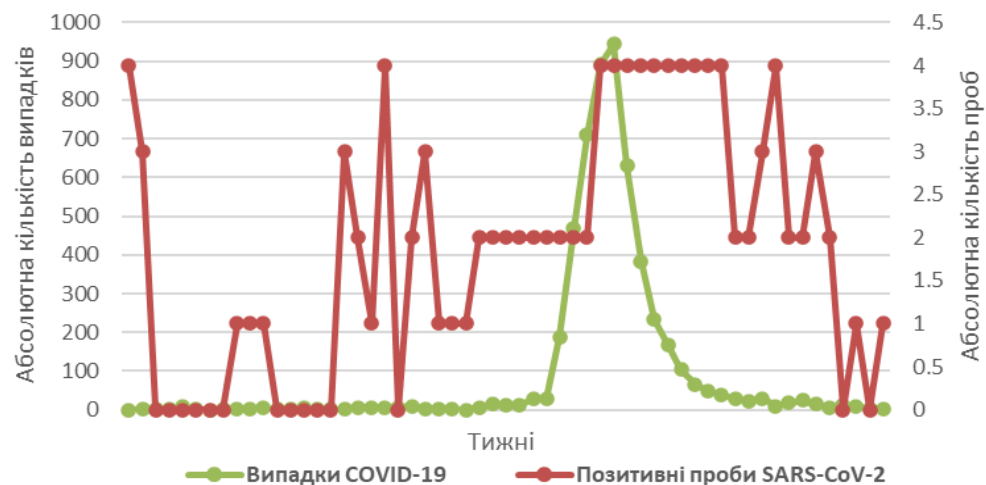
Запорізька область

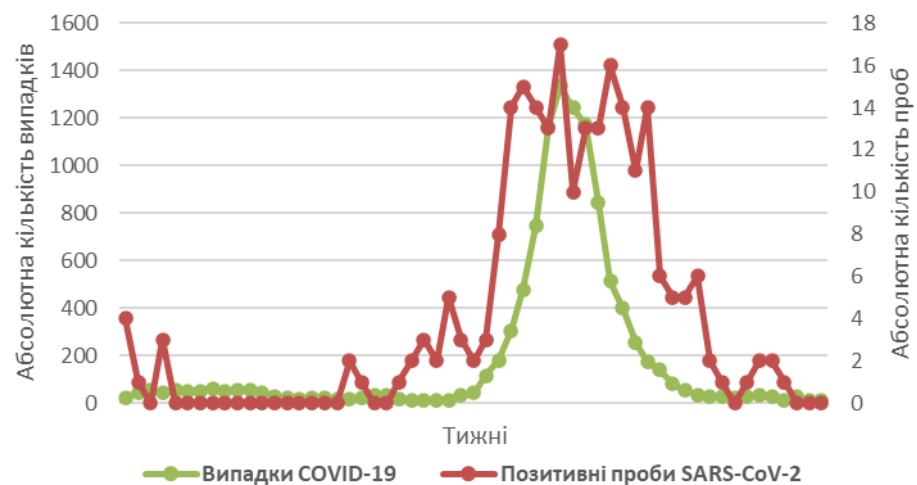
Закарпатська область

Житомирська область

Дніпропетровська область

**Щотижнева динаміка концентрації вірусу SARS-CoV-2 (середня) у стічних водах в окремих регіонах України,
27 тиждень 2025 року – 5 тиждень 2026 року**

